

Kommissorium for ekspertgruppe for unge landbrugere

27. januar 2025

Dansk landbrug står over for en betydelig generationsskifteudfordring. Gennemsnitsalderen for danske landbrugere er ca. 58 år og stigende, og særligt siden midten af 90'erne har andelen af unge landbrugere været faldende. Op mod en tredjedel af alle heltidsbedrifter forventes at skulle gennemgå et generationsskifte inden 2030, og størrelsen på bedrifterne er igennem en længere årrække steget i væsentligt omfang. Udviklingen mod større og større landbrug stiller større krav til kapital, og særligt kapitalbehovet kan være en udfordring for yngre landmænd, der ønsker at etablere sig.

Samtidig kræver en udvikling af landbruget, at bedrifter drives af initiativrige, ambitiøse og driftige landbrugere, som har gode økonomiske forudsætninger for eksempelvis at investere i den grønne omstilling og fremtidssikre erhvervet. Derfor skal der ses på vilkårene for generationsskifte i landbruget.

Af *Aftale om et Grønt Danmark* af den 24. juni 2024 mellem regeringen, Landbrug & Fødevarer, Danmarks Naturfredningsforening, Fødevareforbundet NNF, Dansk Metal, Dansk Industri og Kommunernes Landsforening fremgår følgende:

”Parterne er enige om, at der skal ses på mulighederne for at styrke de finansielle rammevilkår for unge landbrugere inden for gældende EU-regler. Parterne noterer sig, at regeringen vil nedsætte en hurtigarbejdende ekspertgruppe med det formål at afdække, om unge landbrugere er særligt udfordret i forhold til at rejse finansiering samt muligheder for at forbedre de finansielle rammevilkår for unge landbrugeres etablering. Ekspertgruppens arbejde vil tage udgangspunkt i eksisterende analyser af området, herunder anbefalingerne fra ekspertgruppen for landbrugets økonomi fra 2021. Ekspertgruppen får deltagelse fra relevante ministerier samt organisationer og afrapporterer senest inden udgangen af 2024. Ekspertgruppen ledes af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.”

På denne baggrund nedsætter regeringen en hurtigarbejdende ekspertgruppe med deltagelse af relevante ministerier og organisationer. Ministeriet for Grøn Trepert (MGTP) har formandskabet og sekretariatsbetjener ekspertgruppen med bistand fra Skatteministeriet, Erhvervsministeriet og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Øvrige ministerier kan inddrages efter behov.

Ekspertgruppens arbejde

Ekspertgruppens arbejde skal, jf. *Aftale om et Grønt Danmark*, stå på to ben, hvor det skal afdækkes 1) om unge landbrugere er særligt udfordrede ift. at rejse finansiering samt 2) belyse muligheder for at forbedre de finansielle rammevilkår for unge landbrugeres etablering. Således skal ekspertgruppen drøfte og undersøge mulighederne for at fremme førstegangsetablering og generationsskifte i landbrugserhvervet.

Realisering af *Aftale om et Grønt Danmarks* mål forudsætter, at landbruget drives af initiativrige og ambitiøse landbrugere, som har gode forudsætninger for at investere i den grønne omstilling. Derfor skal den grønne omstilling være et gennemgående tema i ekspertgruppens drøftelser.

Ekspertgruppens arbejde og anbefalinger skal være inden for gældende EU-regler og skal tage udgangspunkt i eksisterende analyser af området, herunder anbefalingerne fra ekspertgruppen for landbrugets økonomi fra 2021.

Opfølgningen på anbefalinger kan tage udgangspunkt i eksisterende viden om realiserbarhed af initiativer samt allerede implementerede indsatser for fremme af adgang til finansiering for unge landbrugere.

Ekspertgruppen for unge landbrugere skal i deres arbejde tilsigte, at foreslåede forbedringer af rammevilkår bidrager til den grønne omstilling af dansk landbrug. Ekspertgruppens formål er at se på muligheder for at lette adgang til finansiering og styrke rammevilkår, således at de unge landbrugere har forudsætningerne for at investere i et grønt og bæredygtigt landbrug, der bidrager til et grønnere Danmark. Rammerne for ekspertgruppens arbejde er opsummeret i boks 1.

Boks 1

Rammer for ekspertgruppens arbejde

Udfordringer relateret til adgangen til finansiering

Ekspertgruppen skal afdække mulige udfordringer i forhold til unge landbrugeres adgang til finansiering og med udgangspunkt heri komme med konkrete bud på løsninger til lettere adgang til finansiering, såfremt der identificeres barrierer.

Styrkede finansielle rammevilkår for etablering

Såfremt der identificeres udfordringer relateret til adgangen til finansiering, skal ekspertgruppen drøfte og give inputs til, hvordan de finansielle rammevilkår for unge landbrugere kan forbedres.

Løsningsmodeller der understøtter den grønne omstilling

Den grønne omstilling er et gennemgående tema for ekspertgruppens arbejde. Ekspertgruppens forslag til forbedrede rammevilkår for unge landbrugere skal, såfremt relevant, have til formål at understøtte omstillingen til et grønnere landbrugserhverv.

Som del af ekspertgruppens arbejde og afrapportering skal der opstilles barrierer/udfordringer og potentialer ved de drøftede initiativer, herunder tidligere anbefalede indsatser og forslag, der måtte opstå i ekspertgruppen. Ekspertgruppen skal pege på konkrete veje fremadrettet for forbedring af generationsskifte med henblik på udvikling af erhvervet i en grønnere og mere bæredygtig retning.

Sammensætning af ekspertgruppen og arbejdets forløb

Ekspertgruppen består af én repræsentant fra hhv. Landbrug & Fødevarer (L&F), LandboUngdom, Dansk Industri, Finans Danmark, Danmarks Eksport- og Investeringsfond (EIFO), Økologisk Landsforening, CONCITO, Tænk tanken Frej, af relevante eksperter på området samt repræsentanter fra relevante

ministerier, herunder Skatteministeriet, Erhvervsministeriet og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Ministeriet for Grøn Trepert vil være forperson og ansvarlig for tilrettelæggelse af ekspertgruppen og sekretariatsbetjeningen undervejs.

Ekspertgruppen nedsættes i januar 2025 og vil forløbe primo 2025. Arbejdet tilrettelægges med henblik på en kort og effektiv proces, der respekterer aftalens ambition om, at ekspertgruppen afrapporterer hurtigst muligt, og som samtidig sikrer solide faglige produkter. Ekspertgruppen forventes at afrapportere inden udgangen af april 2025.